

Brain International School

Vikas Puri, New Delhi

अभ्यास पत्र 1

विषय : संस्कृत

कक्षा सप्त

मई ,2025

प्रश्न 1 निम्न चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायाः सहायतया पञ्च वाक्यानि लिखत ।

मञ्जूषा – आपणे, फलानि, शाकानि, पुरुषः, महिला, कान्दविकः, अनेकानि, विपणानि, दृश्यम्, विपणन-केन्द्रम्।

प्रश्न 2 अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

3. गङ्गा देशस्य प्रमुखा नदी। गङ्गायाः अपरं नाम भागीरथी। एषा नदी हिमालयात् निर्गच्छति। एतस्याः नद्याः तीरे बहवः तीर्थाः मुनीनाम् आश्रमाः च सन्ति। हरिद्वारनगरम् प्रसिद्ध तीर्थस्थानम् गंगानद्याः तटम् अलंकरोति। अत्र अनेके देवालयाः सन्ति। सायंकालस्य दृश्यम् तु अत्र अनुपमम् एव। भक्ताः गंगादेवीं श्रद्धया पूजयन्ति, प्रज्वलितान् दीपान् च नद्याः जले प्रवाहयन्ति। यदा प्रज्वलिताः दीपाः जलेषु तरन्ति, तदा एवं प्रतीयते यत् ताराणां समूहः आकाशात् अवतीर्य पृथिव्याम् आगतः। गंगानदी परमपावना नदी मन्यते।

I एकपदेन उत्तरत-

- i) देशस्य प्रमुख नदी कः?
- ii) एषा नदी कस्मात् पर्वतात् निर्गच्छति?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत-

- i) गंगा तीरे के तीर्थाः सन्ति?

III भाषिक कार्यम्-

- i) 'निर्गच्छति' इति पदे कः लकारः?
- ii) 'पर्वतात्' इति पदे कः विभक्तिः?

प्रश्न 3 निम्न धातुरूपाणि उत्तराणि प्रदत्त विकल्पानि चित्वा लिखत ।

- क) पठ् धातु लृट् लकार मध्यम पुरुष एकवचन लिखत ।
- ख) वद् धातु लट् लकार मध्यम पुरुष द्विवचन लिखत ।
- ग) चल् धातु लट् लकार प्रथम पुरुष बहुवचन लिखत । (चलनती / चलन्ति / चलनति)
- घ) 'अभवत्' पदस्य कः लकारः अस्ति? (लृट् लकार / लट् लकार / लङ् लकार)

प्रश्न 4 निम्न शब्दरूपाणि उत्तराणि प्रदत्त विकल्पानि चित्वा लिखत ।

- क) राम (पुल्लिङ्ग)- चतुर्थी विभक्ति, एकवचन (रामाय / रामात् / रामेण)
- ख) रमा (स्त्रीलिङ्ग)- सप्तमी विभक्ति, बहुवचन (रमायाम् / रमानाम् / रमासु)
- ग) 'लताः' पदस्य कः विभक्ति अस्ति ? (प्रथमा / द्वितीया / पंचमी)

प्रश्न 5 'सुभाषितानि' पाठात् एकं श्लोकं लिखत ।

प्रश्न 6 तृतीय व चतुर्थ श्लोकस्य हिंदी अनुवाद कुरुत ।

प्रश्न 7 शब्दार्था लिखत ।

- 1 कूर्मः 2 अन्यत्र

प्रश्न 8 निम्न पदानि धातवः के सन्ति ।

- 1 यच्छन्ति 2 अधावत्

प्रश्न 9 रेखांकित पदानि प्रश्न निर्माणं कुरुत ।

- 1 कूर्मस्य कम्बुग्रीवः नाम अस्ति । 2 सरस्तीरे धीवराः आगच्छ